

2024-02-29

Dnr. RAÄ-2023-3105

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Riksantikvarieämbetets budgetunderlag 2025–2027

Riksantikvarieämbetet överlämnar härmed budgetunderlaget för åren 2025–2027 i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Sammanfattning

Med de utgångspunkter och bedömningar som redovisas i budgetunderlaget föreslår Riksantikvarieämbetet följande. Siffror i parentes anger sida där behoven utvecklas.

Riksantikvarieämbetets finansiering

I tabellen nedan redovisas behov av förstärkt finansiering i Riksantikvarieämbetets anslag. Beloppen redovisas i tusental kronor exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 1. Sammanfattning av behov av förstärkta anslag, tkr i 2024 års prisnivå.

Anslag	Ändamål	2025	2026	2027	Kommentar
7:1 ap.1 Riksantikvarieämbetet	Dokumentationsinsats avseende ett representativt urval av landets viktigaste kulturmiljöer (8)	42 000	42 000	42 000	Tidsbegränsad satsning 2025–2027. Avser genomförande av Europakommissionens rekommendation
	Digitisering av topografiska serien i Riksantikvarieämbetets arkiv (10)	4 000	4 000	4 000	Tidsbegränsad satsning 2025–2027
7:1 ap.2 Kulturarvs-IT	Tillvarata verksamhetens potential (16)	2 750	2 750	2 750	Permanent ökning
7:2 ap.1 Bidrag till kulturmiljövård	Grundläggande behov (15)	25 000	25 000	25 000	Permanent ökning
7:2 ap.2 Bidrag till kulturarvsarbete	Grundläggande behov (15)	2 000	2 000	2 000	Permanent ökning

Vidare föreslår Riksantikvarieämbetet:

- att medel för anslags- och planeringsramar anvisas i enlighet med tabell 4 (18),
- att låneramen fastställs till 100 000 tkr för budgetåren 2025–2027 (22),
- att räntekontokrediten fastställs till 30 000 tkr för budgetåren 2025–2027 (22),

- att anslagskrediter för åren 2025–2027 fastställs till 3 procent av anslagen,
- att beställningsbemyndigande för anslag 7:2, ap.1 budgetåren 2025–2028 fastställs till 90 000 tkr och att beloppsfördelningen av infriade åtaganden i regleringsbrevet är indikativ (23).

Riksantikvarieämbetets uppdrag

Riksantikvarieämbetet ser det som angeläget:

- att ansvarsfördelningen för utvecklingen av beståndet av statliga byggnadsminne justeras (3),
- att förvaltningen av Visby ringmur ges en långsiktig lösning (4),
- att Riksantikvarieämbetet ges i uppdrag att förbereda anmälningar av kulturegendom med förstärkt skydd (6),
- att Riksantikvarieämbetet görs till medlem av Geodatarådet (12).

Behov i samhället

Vidare påpekar Riksantikvarieämbetet vikten av att förutsättningarna för andra aktörers kulturarvsarbete säkras genom:

- att regeringen säkerställer att medel för angelägna beredskapshöjande åtgärder kommer kulturarvssektorn till del (7),
- att medel görs tillgängliga via kultursamverkansmodellen i syfte att anställa regionala verksamhetsutvecklare för digitalisering av kulturarv (9).

Detta beslut har fattats av överantikvarien Susanne Thedéen efter föredragning av verksamhetscontrollern Åke Hultsten. Även avdelningschefen Tord Klafver, enhetschefen Lotta Boss och ekonomichefen Martin Ekepil Ringelid har varit med om den slutliga handläggningen.

Beslutet har signerats elektroniskt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

Ekonomistyrningsverket

Finansdepartementet

Försvarsdepartementet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Riksdagens utredningstjänst

Riksrevisionen

Statskontoret

Samhällsbyggnadsaktörerna ser kulturmiljön som en tillgång

Förslag:

- Att ansvaret för utvecklingen av beståndet av statliga byggnadsminnen justeras
- Att förvaltningen av Visby ringmur ges en långsiktig lösning.

Riksantikvarieämbetet ska enligt sin instruktion särskilt:

- verka för ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- verka för att kulturvärdena i bebyggelsen och i landskapet tas till vara samt bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande,
- följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet.

Ansvarsfördelningen i den långsiktiga utvecklingen av beståndet av statliga byggnadsminnen behöver förändras

Riksantikvarieämbetet är den myndighet som dels genom sitt myndighetsuppdrag, dels genom förordning (2013:558) om statliga byggnadsminnen, har ett flertal uppdrag som kräver att myndigheten kontinuerligt bedömer helheten i beståndet avseende dess förutsättningar att förmedla berättelsen om den svenska statens historia och verksamhet. Riksantikvarieämbetet kan också, på ett sätt som är svårt för de fastighetsförvaltande myndigheterna, bedöma i vilken utsträckning beståndet av enskilda byggnadsminnen kompletterar beståndet av statliga byggnadsminnen.

Den nuvarande modellen för hur statliga kulturfastigheter förvaltas och hur beståndet ska utvecklas slogs fast genom antagandet av proposition 2016/17:116 Kulturarvspolitik.

Genom den i propositionen beskrivna strategin för statens förvaltning av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter fastställdes ett antal principer. Bland annat slogs det fast att fler myndigheter än Statens fastighetsverk även i framtiden ska förvalta kulturfastigheter i myndighetsform. Vidare beskrevs att beståndet av kulturfastigheter som ska ägas av staten ska ha en inriktning på berättelser om statens egen uppkomst och verksamhet.

Dagens bestånd representerar byggnader och miljöer i olika delar av landet som haft central funktion i den svenska statens historia och i samhällsutvecklingen. Beståndet har dock luckor där framför allt 1900-talets historia är underrepresenterad. Vidare är sammansättningen av det äldre beståndet i delar inkonsekvent och kan inte alltid sägas spegla statens historia.

En princip, som i kulturarvspropositionen lyftes fram som viktig är att det är en myndighetsuppgift att avgöra vilken historiesyn och vilka berättelser som ska tas som utgångspunkt för förvaltningen och urvalet av kulturfastigheter.

Enligt propositionen ska Statens fastighetsverk löpande pröva innehållet i statens fastighetsinnehav av kulturfastigheter i samverkan med Riksantikvarieämbetet för att anpassa verksamheten till det aktuella ekonomiska utrymmet och för att kunna utveckla prioriterade objekt och avyttra de fastigheter som inte behöver vara kvar i statlig myndighetsförvaltning. Statens fastighetsverks kontinuerliga prövning ska klarlägga vilka fastigheter som staten i ett kulturpolitiskt perspektiv bör förvalta utifrån den statliga inriktningen på kulturmiljöarbetet. Även denna prövning ska ske efter samverkan med Riksantikvarieämbetet.

Riksantikvarieämbetet och Statens fastighetsverk gör tillsammans bedömningen att ansvarsfördelningen bör förändras i förhållande till vad som anges i propositionen så att huvudansvaret för samverkan om beståndets utveckling som helhet ligger hos Riksantikvarieämbetet i stället för hos Statens fastighetsverk. Statens fastighetsverk har inte utan ett utvidgat uppdrag den samlade överblick som krävs för att hantera uppdraget.

Regeringen föreslås därför formulera ett uppdrag till Riksantikvarieämbetet att ansvara för samverkan med de fastighetsförvaltande myndigheterna om den långsiktiga utvecklingen av beståndet av statliga byggnadsminnen.

Vården av Visby ringmur bör inte skötas av Riksantikvarieämbetet

Att Riksantikvarieämbetet har kvar ansvaret för vården av Visby ringmur är olyckligt ur flera perspektiv. Riksantikvarieämbetet förvaltar sedan 2015 inte några fastigheter och har därför svårt att upprätthålla en ändamålsenlig och effektiv vård av ringmuren. Genom att vi saknar en egen förvaltningsorganisation och därmed inte kan vidta nödvändiga underhållsåtgärder i egen regi behöver alla operativa åtgärder i vården av ringmuren upphandlas. Det leder till att de administrativa kostnaderna för genomförda åtgärder blir höga och att det är svårt att få kontinuitet och långsiktighet i vården.

Att staten vårdar en kommunal fastighet utan att det upprättats ett avtal som reglerar förhållandet mellan parterna torde vara unikt. Den rådande situationen leder till en otydlig fördelning av ansvaret för förvaltningen av en av landets större fornlämningar och bidrar till att underhållet blir händelsestyrt i stället för förebyggande.

Riksantikvarieämbetet bedömer att det är angeläget att ansvaret för förvaltningen av Visby ringmur klarläggs och att någon annan än Riksantikvarieämbetet ges det operativa ansvaret för vård och förvaltning av anläggningen.

Landets kulturarvsaktörer är starkare tillsammans

Förslag:

- Att myndigheten ges i uppdrag att förbereda anmälningar av kulturegendom med förstärkt skydd enligt tilläggsprotokoll II till 1954 års Haagkonvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt
- Att medel ur civilförsvarsbudgeten görs tillgängliga för kulturarvssektorn för angeläget beredskapshöjande arbete
- Att en dokumentationsinsats avseende ett representativt urval av landets viktigaste kulturmiljöer genomförs
- Att en tidsbegränsad satsning genomförs för finansiering av verksamhetsutvecklare för att samordna och driva kunskapsutbyte inom digitaliseringsfrågor regionalt.

Riksantikvarieämbetet ska enligt sin instruktion särskilt:

- främja utveckling och samarbete på museiområdet,
- erbjuda teknik och metodstöd till museer.

Myndigheten ska även enligt instruktionen samordna och stödja arbetet med digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling inom kulturarvsområdet.

De områden som myndigheten ser som högst prioriterade nu, och under den närmast överskådliga framtiden, är museisektorns digitalisering och beredskapsfrågorna. Det finns tydliga synergier mellan dessa två områden, dels genom de initiativ på europainivå som syftar till att 3D-dokumentera de viktigaste kulturarvsobjekten, dels genom att beredskapsplaneringen behöver innefatta skydd även av den digitala informationen och infrastrukturen för tillgängliggörande av den samma.

Beredskapen för kris och krig i kulturarvssektorn behöver stärkas

Det säkerhetspolitiska läget bedöms som allvarligt. Samhällets beredskapsuppbyggnad ska skyndas på och dimensioneras för väpnat angrepp.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i februari 2022 och de efterföljande rapporterna om attacker och plundring av kulturarv var en väckarklocka för kulturarvsaktörer i Sverige. Under de gångna två åren har Riksantikvarieämbetet i nära samverkan med andra centrala kulturarvsaktörer liksom med MSB, arbetat för att stärka samordningen och utvecklingen av beredskapsarbetet hos kulturarvsförvaltarna. Engagemanget är stort och såväl medvetenhet som kunskap om beredskap är betydligt högre i kulturarvssektorn idag jämfört med 2022.

Det oförutsägbara säkerhetsläget medför att beredskapen för antagonistiska hot som väpnad konflikt, men också hot som cyberattacker, sabotage och påverkansoperationer behöver förstärkas. Detta är hot som kan realiseras även i fredstid, eller i det mellanläge som brukar betecknas som gråzon.¹

I Försvarsberedningens delrapport *Kraftsamling* (Ds 2023:34), konstateras att kulturlivet, omfattande såväl det historiska kulturarvet som den samtida kulturen, är en motståndskraft i sig. Kulturarv betecknas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som en samhällsviktig funktion inom den samhällsviktiga verksamheten Demokrati och ledning.

Kulturarvet kan bidra till samhällets sociala hållbarhet på flera sätt. Kulturarvssamlingarna utgör primärkällor till historisk kunskap och verksamheterna har betydelse för den sociala dimensionen av hållbarhet genom att främja bildning, kunskap, delaktighet och inkludering. Förtroendet för museer är starkt och den egenskapen är särskilt viktig i tider av oro och polarisering. Det är därför viktigt att det finns beredskap för såväl skydd av kulturarv som för att kunna upprätthålla kulturarvsverksamheter även i kris och krig.

Riksantikvarieämbetet behöver ytterligare uppdrag

Inför eller under krig och vid andra plötsliga katastrofer, ställs kulturarvsförvaltare inför uppgiften att skydda, och i vissa fall undanföra samlingarna. Inför hot om krig är detta en avsevärd utmaning som kräver genomtänkt planering och omfattande investeringar. En god beredskap för krig behöver utgå från det grundläggande riskhanteringsarbetet men behöver utvecklas avseende hotbilder relevanta utifrån det aktuella säkerhetspolitiska läget.

Riksantikvarieämbetet har genom totalförsvarets folkrättsförordning (1990:12) ansvar för att i fredstid arbeta med förberedelser och planering som behövs för att utmärka sådan kulturegendom som tillförsäkras särskilt skydd enligt artikel 8 i 1954 års Haagkonvention. Genom Sveriges undertecknande av tilläggsprotokoll II till 1954 års Haagkonvention om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt tillkom möjligheten att tillerkänna kulturegendom förstärkt skydd. I proposition 2016/17:109 *Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation* konstaterades att regeringen bör fatta beslut om vilken kulturegendom som bör anmälas som kulturegendom med förstärkt skydd och att Riksantikvarieämbetet bör få i uppdrag att förbereda sådana anmälningar. Riksantikvarieämbetet har hittills inte fått ett sådant uppdrag.

Riksantikvarieämbetet vill därför påtala vikten av att Riksantikvarieämbetet ges i uppdrag att förbereda anmälningar av kulturegendom med förstärkt skydd så att även detta verktyg kan ingå bland de åtgärder som görs för att skydda kulturarv i händelse av krig.

Vidare vill myndigheten göra regeringen uppmärksam på att 2§ lag (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten inte återspeglar kännetecknet för kulturegendom med förstärkt skydd.

Riksantikvarieämbetet avser att fortsätta ta initiativ och driva samordningen av beredskapsarbetet för skydd av kulturarv i nära samverkan med relevanta kulturarvs- och beredskapsaktörer. Bland annat drivs *Forum för skydd av kulturarv*: en mötesplats för informations- och erfarenhetsspridning om beredskap för ett brett spektrum av

---

¹ [Hoten mot kulturarven – En analys av aktörsdrivna hot mot kulturarv i Sverige \(foi.se\)](#)

kulturarvsaktörer. Frågor om såväl skydd av kulturarv som planering för att kunna upprätthålla verksamhet under kris och krig tas upp.

Därutöver ser vi med tillförsikt fram emot arbetet i rådet för skydd av kulturarv för att stärka samordningen av planläggningen av beredskapsarbetet mellan kulturarvsaktörer och beredskapsaktörer.

Det finns stora behov av finansiering av beredskapshöjande åtgärder

Försvarsberedningen anser att skyddet för kulturarv i händelse av krig behöver stärkas. I rapporten *Kraftsamling* konstaterar man att det i en krigssituation kommer att krävas helt andra typer av förvaringslösningar för kulturarvsföremål.

Genom att dimensionera för de krav som ett väpnat angrepp ställer på beredskap stärks även beredskapen för de fredstida kriser som med större sannolikhet kommer att inträffa.

Riksantikvarieämbetet bedömer att behoven av beredskapsplanering i kulturarvssektorn är stora. I en undersökning 2023 uppgav t.ex. endast 30 procent av museerna att de hade en uppdaterad katastrofplan. Medvetenheten om behovet finns, men museerna har haft svårt att prioritera arbetet. För att säkerställa skydd av de viktigaste kulturarven i händelse av krig finns behov av uppdaterade beredskapsplaner, transportkapacitet, skyddsmateriel, evakueringsmagasin för undanförel av prioriterade delar av samlingar samt ersättningsmagasin för magasin som i dagsläget är olämpliga ur beredskapssynpunkt. Vidare finns behov av skydd av fast och flyttbar kulturegendom på plats, samt cybersäkerhet och säkring av digitala samlingar.

Det finns sammantaget ett stort behov av beredskapshöjande åtgärder inom kulturarvsområdet. För en del av kulturarvsskyddsområdet behöver resurserna utgöras av redan i fredstid tillgängliga och anpassade lokaler. Det gäller exempelvis klimatanpassning för vissa typer av kulturföremål.

Det är därför angeläget att finansiering ur civilförsvarsbudgeten ställs till kulturarvssektorns förfogande för att genomföra beredskapshöjande åtgärder.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har uppskattat att behoven är 640 miljoner kronor för 2024, 60 miljoner kronor för 2025 och sedan 400 miljoner kronor årligen fram till 2030 (exklusive skydd av kyrkliga kulturminnen och arkiv).²

Riksantikvarieämbetet kommer i redovisning av regeringsuppdraget om långsiktig samlingsförvaltning för museisektorn konkretisera behoven som avser föremålsförvaring och förutsättningarna för förvaltningen av ett digitaliserat kulturarvs anpassning till det förändrade säkerhetsläget. I det följande konkretiserar Riksantikvarieämbetet några av de övriga behov som faller under myndighetens uppdrag.

---

² MSB, Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans, Slutredovisning av regeringsuppdrag (Ju2022/01209/SSK), s. 133 - 135

Digitaliseringen är en viktig del av beredskapsarbetet

Kriget i Ukraina liksom branden i Notre Dame har medfört flera lärdomar, inte minst vikten av högkvalitativa 3D-dokumentationer som både bevarar kunskap och underlättar återuppbyggnad om katastrofen blir ett faktum.

I det nationella arbetet med digitalisering av kulturarvet ser Riksantikvarieämbetet ett antal utmaningar. Det finns en stor ojämlikhet i digitaliseringsförmåga i landet. Kompetensbristen är stor i landet som helhet men extra tydlig utanför storstadsregionerna då de specialister som finns inom området i stor utsträckning är koncentrerade till dessa. Det är också en fråga om resurser. Riksantikvarieämbetet har tagit fram underlag till en nationell strategi för digitalt kulturarv som kommer lanseras under 2024 tillsammans med ett nationellt nätverk för att stärka digitaliseringsarbetet.

EU-kommissionen rekommenderar alla medlemsländer att senast 2030 ha 3D-dokumenterat alla riskutsatta kulturmiljöer och hälften av de mest välbesökta.³ Redan 2025 ska 40 procent av ovanstående enligt rekommendationen vara gjort. Sverige har i nuläget inte påbörjat ett samordnat arbete för att möta EU-kommissionens rekommendation. Riksantikvarieämbetet bedömer, mot bakgrund av det förändrade säkerhetsläget, det som strategiskt viktigt att ett sådant arbete inleds skyndsamt. Arbetet syftar i det korta perspektivet till att säkerställa att det finns en fullständig dokumentation av de viktigaste kulturmiljöerna i landet i händelse av att de genom krig eller andra katastrofer går förlorade. Det finns dock stora möjligheter till synergier inom ett bredare tillämpningsområde.

Riksantikvarieämbetet har utrett de tekniska förutsättningarna för en storskalig 3D-digitalisering. Myndigheten ser att tekniskt genomförande och förvaltning av resultaten liksom de juridiska aspekterna av dessa är komplexa. Mot bakgrund av detta har Riksantikvarieämbetet kommit till slutsatsen att det är viktigt att det finns en central samordnande och drivande aktör om arbetet ska kunna genomföras skyndsamt. Att tillföra medel till befintliga bidragssystem kommer inte att leda till den kapacitetsuppbyggnad som behövs för att till 2025 ens påbörjat ett arbete i en omfattning som till närmelsevis motsvarar målformuleringen. Riksantikvarieämbetet har tidigare samordnat insatser för att dokumentera svenska lämningar på Antarktis och medverkat till att dokumentation av kulturarv i Kiev kommit till stånd. Myndigheten har också genomfört 3D-digitalisering av besöksmålet Glimmingehus. Myndigheten har den nationella överblick som erfordras för att ett ändamålsenligt urval ska kunna göras.

Riksantikvarieämbetet bedömer att ca 100 kulturmiljöer bör dokumenteras och uppskattar att kostnaden för arbetet, inklusive kapacitetsuppbyggnad, är ca 1,26 miljoner kronor per kulturmiljö. En treårig satsning med finansiering enligt förslaget nedan skulle innebära att Sverige närmar sig målsättningen på europainivå men troligen inte kommer att nå målet om 40 procent till 2025.

Riksantikvarieämbetet föreslår att regeringen formulerar ett uppdrag till myndigheten om en dokumentationsinsats avseende ett representativt urval av landets viktigaste kulturmiljöer. Uppdraget bedöms behöva finansieras med 42 000 tkr årligen under perioden 2025–2027.

---

³ European Commission. 2021. Commission recommendation of 10.11.2021 on a common European data space for cultural heritage. C(2021) 7953.

Kompetensförsörjning är en förutsättning för ett kvalitativt digitaliseringsarbete

Riksantikvarieämbetet driver under perioden 2023–2025 satsningen ”Digitala museilyftet”, ett större kompetensutvecklingsprojekt tillsammans med de centralmuseer som har personal i Stockholm. Projektet är finansierat av ESF+ regionalfond.

Genom ett motsvarande nationellt kompetensutvecklingsprogram byggt på erfarenheterna av Digitala museilyftet kan vi stärka förmågan hos landets museer att genomföra en ändamålsenlig digitalisering av kulturarvet med fokus på långsiktighet, användbarhet och tydlig ledning.

Riksantikvarieämbetet noterar med tillförsikt den satsning på digitisering av arkiv- och föremålssamlingar som aviserades i budgetpropositionen för 2024. Satsningen bidrar bland annat till att de centrala museerna kan medverka i och tillgodogöra sig resultaten av utbildningssatsningen och självständigt kunna arbeta vidare med digitaliseringsfrågorna. Då de medel som aviserats för ändamålet riktats till de centrala museerna kommer satsningen dock att få begränsad effekt för de omfattande samlingar som förvaltas av övriga delar av museiväsendet. Många av dessa museisamlingar är digitaliserade i omgångar under lång tid. En stor del är genomförda med tidig teknik och bristfällig kvalitet. Andra är utvalda av helt andra kriterier än att de är mest sårbara eller skyddsvärda, exempelvis för att de ingått i projekt med särskild finansiering.

Riksantikvarieämbetet ser behov av genomgång av den digitala dokumentationen av landets museisamlingar med syfte att säkerställa att det mest sårbara respektive skyddsvärda är väl dokumenterade i hög kvalitet. Den fortsatta satsningen på det digitala museilyftet är en del i att se till att nödvändig kompetens kring dessa frågor finns tillgänglig hos en bredare skara aktörer inom museiväsendet.

Att säkerställa förutsättningarna för att de kunskaper som satsningen förmedlar kan omsättas till praktisk verksamhet regionalt är angeläget. Riksantikvarieämbetet bedömer att en av de viktigaste förutsättningarna som behöver tillskapas är samordning av digitaliseringsarbetet regionalt. Det finns stort behov av att etablera regionala noder för arbetet som kan facilitera regional samverkan och utgöra en länk till den nationella nivån. Riksantikvarieämbetet bedömer att det effektivaste sättet att etablera dessa noder är att stimulera rekrytering av verksamhetsutvecklare med gedigen digitaliseringskompetens ute i regionerna.

Riksantikvarieämbetet kommer att etablera nätverk för regionala aktörer och är beredda att stötta de noder som etableras. En riktad satsning inom ramen för kultursamverkansmodellen bedöms vara ett effektivt sätt att skapa förutsättningar för den regionala verksamheten.

Därför föreslår Riksantikvarieämbetet att 17 000 tkr årligen tillförs anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet, för en tidsbegränsad utvecklingsinsats inom området museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete under 2025–2027. Satsningens syfte bör vara att möjliggöra anställning av verksamhetsutvecklare för att samordna och driva kunskapsutbyte inom digitaliseringsfrågor regionalt.

Kulturarvsinformation är angelägen, används och gör skillnad i samhället

Förslag:

- En tidsbegränsad satsning på digitisering av den topografiska serien i Riksantikvarieämbetets arkiv
- Att Riksantikvarieämbetet görs till medlem av Geodatarådet

Riksantikvarieämbetet ska enligt sin instruktion särskilt:

- verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverka med andra, exempelvis universitet och högskolor, och samla in och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde,
- främja kunskapsförsörjning och metodutveckling samt bedriva informations- och rådgivningsverksamhet inom sitt verksamhetsområde,
- förvalta nationella databaser för kulturhistorisk information.

Digitala informationsflöden är en viktig förutsättning i en modern statsförvaltning

Digitaliseringen av kulturarvet är en grundläggande förutsättning för att det ska bevaras, användas och utvecklas för såväl forskning som för en demokratisk samhällsutveckling. Till följd av ett förändrat klimat och det ansträngda säkerhetsläget är det nödvändigt med en långsiktigt hållbar förvaltning av kulturarvsinformation för att säkra tillgången till och bevarandet av dessa värden också för kommande generationer.

Den digitala omställningen ger stora möjligheter men innebär också utmaningar, såväl för Riksantikvarieämbetet som för andra aktörer i vår sektor. Inom kulturarvsarbetet är digitaliseringen inte alltid en besparingsåtgärd utan leder ofta till en dubbel förvaltning av både fysiska och digitala samlingar.

Digitisering av topografiska serien med Norrland i fokus

Den till omfånget största, och för kulturmiljöarbetet viktigaste, serien i Riksantikvarieämbetets arkiv är den topografiska. Den består av handlingar i olika antikvariska ärenden där myndigheten och andra aktörer, som länsstyrelser, museer och kommuner, varit delaktiga. Handlingarna berör allt från kyrko- och byggnadsantikvariska frågor, statliga byggnadsminnen, arkeologiska uppdrag till planläggning och förvaltning av kulturhistoriska miljöer. Serien etablerades redan under 1880-talet och är strukturerad utifrån topografiska parametrar. Serien fylls kontinuerligt på med nya handlingar, sedan 2020 sker detta enbart i form av digitalt material. Det analoga arkivbeståndet upptar ca 700 hyllmeter varav de norrländska landskapen står för ca 15 procent.

Att serien är geografiskt indelad och spänner över en lång tidsperiod innebär att man kan följa både äldre och yngre antikvariska ärenden. Följaktligen har den en mycket stor potential som kunskapsunderlag för aktuella ärenden i samhällsbyggnadsprocessen och som källmaterial för forskning inom olika discipliner.

Den gröna omställningen ställer krav på ökad tillgång till kulturarvsinformation

I Norrland genomförs omfattande satsningar inom industri, och infrastruktur. Satsningarna innebär ett högt ärendeflöde i samhällsbyggnadsprocessen. Det är vår uppfattning att informationen i den topografiska serien utgör ett värdefullt komplement till de informationsmängder som Riksantikvarieämbetet tillhandahåller, bland annat via Nationella geodataplattformen, genom sitt ansvar enligt förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation. Informationen ger även i flera fall ett historiskt perspektiv på andra myndigheters informationsmängder enligt samma förordning. Riksantikvarieämbetet anser att en digitisering av informationen har stor potential att både effektivisera och höja kvaliteten i samhällsbyggnadsaktörernas arbete i relation till de stora samhällssatsningar som nu genomförs.

Miljö- och klimatarbetet innebär ett omfattande informationsbehov

I arbetet med den nationella planen för moderna miljövillkor (NAP) finns under den kommande 20-årsperioden stora behov. För att kunna ställa välgrundade krav i anslutning till Norrlands reglerade älvar behöver länsstyrelserna kunskapsunderlag liksom dokumentation från tidigare ärenden och utredningar. En digitisering av topografiska serien skulle avsevärt underlätta och effektivisera detta arbete.

Klimatmodeller visar att norra Sverige kommer att drabbas mycket hårt av klimatförändringarna. För att kunna planera kulturmiljöarbetet längs Norrlands vattendrag och analysera och förstå klimatförändringens tidigare, nuvarande och kommande effekter krävs gedigna såväl äldre som yngre underlag.

I den topografiska serien finns också en stor mängd handlingar som på olika sätt rör den samiska befolkningen och olika aktörers agerande gentemot denna som kan få betydelse för den av regeringen inrättade sanningskommissionens arbete.

Riksantikvarieämbetet har förberett för en storskalig digitisering av den topografiska serien. Hittills har informationen om landskapen Västerbotten och Norrbotten digitiserats. Digitiseringen av hela Norrland bedöms med myndighetens nuvarande finansiering ta ca 10 år i anspråk. Då en ökad takt i digitiseringen bedöms som både angelägen och samhällsekonomiskt lönsam ser myndigheten att en särskild satsning på detta som angelägen. Riksantikvarieämbetet bedömer att det är möjligt att korta tiden för den kvarvarande digitiseringen av informationen om Norrland till 3 år. Satsningen skulle medföra en kapacitetsuppbyggnad som gör att efterföljande landskap kan digitiseras i högre tempo.

Riksantikvarieämbetet föreslår därför en tillfällig satsning för digitalisering av de handlingar som berör Norrland i den topografiska serien. Satsningen bedöms kosta 4 000 tkr årligen under perioden 2025–2027.

Riksantikvarieämbetet bör vara medlem i Geodatarådet

Lantmäteriet samordnar på regeringens uppdrag geodataområdet. Till stöd i Lantmäteriets samordningsroll finns Geodatarådet. Geodatarådet är tillsatt av regeringen och består av representanter för ett antal myndigheter och organisationer som ger råd i frågor som rör Lantmäteriets samordningsroll för geodata. Geodatarådets sammansättning regleras i 20 § förordning (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

Riksantikvarieämbetet tillhandahåller geografisk miljöinformation i enlighet med de ansvar som följer av förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation. Myndigheten har sedan många år samverkan med Lantmäteriet och andra myndigheter med ansvar enligt samma förordning. Riksantikvarieämbetet skulle som medlem i Geodatarådet på ett mer aktivt sätt kunna delta i arbetet med handlingsplaner för att uppfylla målen i den nationella geodatastrategin. Ett flertal av handlingsplanens nuvarande aktiviteter har en koppling till behov som finns inom kulturmiljösektorn och skulle kunna leda till ökad digitalisering, förbättrade kunskapsunderlag och därmed betydande effektiviseringar inom både kulturmiljösektorn och för samhällsbyggnaden som helhet.

Riksantikvarieämbetet avser att inom kort inkomma med en begäran om ovanstående.

Styrmedel och arbetssätt stärker kulturarvets position i samhällsutvecklingen

Förslag:

- Att anslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård höjs permanent med 27 000 tkr årligen.
- Att anslagsposten 7:1 ap.2 Kulturarvs-IT höjs permanent med 2 750 tkr årligen.

Myndigheten ska enligt sin instruktion särskilt:

- följa upp och utvärdera styrmedel och arbetssätt inom sitt verksamhetsområde och vid behov föreslå åtgärder för utveckling av detta

Trots välkomna anslagshöjningar finns fortsatta behov

Riksantikvarieämbetet förfogar över flera bidrag som används för angelägna ändamål i kulturarvsarbetet. Det största, och därmed mest betydelsefulla, är anslaget 7:2, Bidrag till kulturmiljövård. Vår bidragsgivning inom ramen för anslaget 7:2 tillsammans med den kyrkoantikvariska ersättningen och statens fastighetsverks anslag 1:10, Bidragsfastigheter är stommen i det statligt finansierade kulturmiljöarbetet som berör det byggda kulturarvet. Vid sidan av dessa anslag spelar också anslagen för skydd respektive vård av värdefull natur en viktig roll för förvaltningen av kulturpräglade landskap i landets naturreservat.

Tabell 2. Anslagen för kulturmiljövård, belopp 2024 och utveckling sedan 2008.

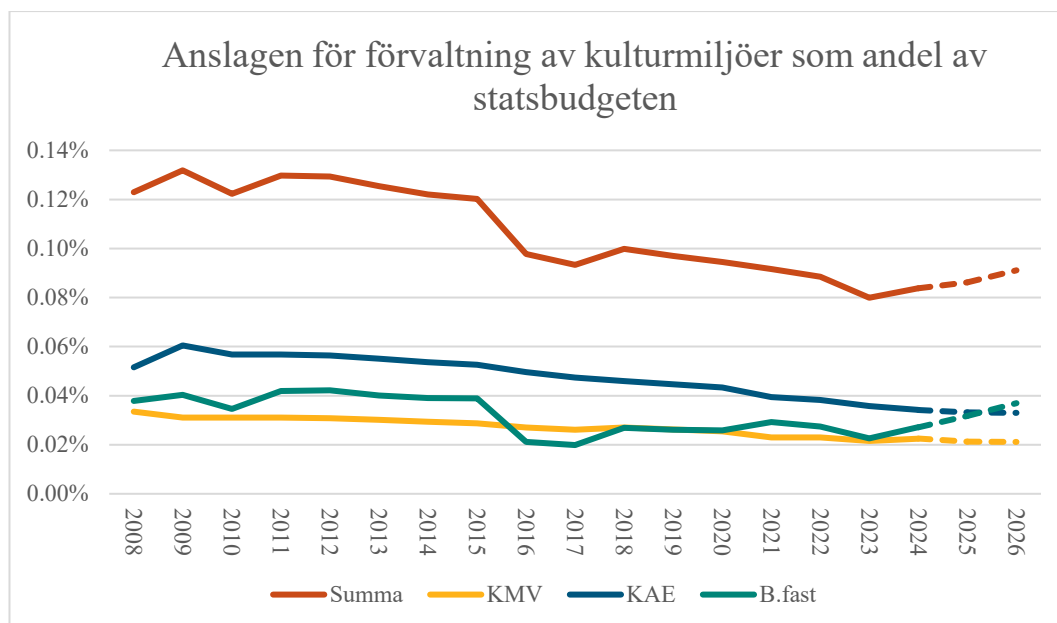
Anslag	Belopp, statsbudgeten 2024, tkr	Utveckling sedan 2008
Bidrag till kulturmiljövård	303 282	8%
Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000	16%
Bidragsfastigheter	365 000	26%
Summa:	1 128 282	20%

De tre anslag som står till buds för förvaltning av det byggda kulturarvet utgör ett sammanhängande system genom att förändringar i ägarstrukturen i beståndet innebär att kostnader förs mellan anslagsposterna. När ett statligt byggnadsminne avvecklas genom avyttring minskar kostnaderna i anslaget bidragsfastigheter samtidigt som anspråken på bidrag till kulturmiljövård ökar. Det samma gäller i de fall Svenska kyrkan avyttrar en kyrkobyggnad med kulturhistoriska värden. Systemet har tydliga brister i såväl styrning som finansiering.

Att samhället avsätter resurser som möjliggör ett kulturmiljöarbete i linje med de mål för kulturmiljöarbetet som riksdagen antog 2013 är centralt. Det är också en förutsättning för att staten ska kunna verka i linje med målsättningen att vara föredömlig i sin fastighetsförvaltning.

Förvaltningen av landets kulturmiljöer står inför flera utmaningar. Klimatförändringarna påkallar ett accelererat klimatanpassningsarbete, det förändrade säkerhetsläget föranleder investeringar i ökad säkerhet och angelägna energieffektiviseringsåtgärder förväntas ta stora resurser i anspråk.

I budgetpropositionen för 2024 aviserades välkomna anslagsförstärkningar inom anslagen för Bidragsfastigheter och Bidrag till kulturmiljövård. Förstärkningen innebär att trenden där summan av anslagen succesivt utgjort en allt mindre andel av statsbudgeten nu är bruten.

Figur 1. Budgeterat anslag för Bidrag till kulturmiljövård (KMV), Kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) och Bidragsfastigheter (B.fast) som andel av statsbudgetens utgifter 2008 till 2026.

Källor för grunddata: 2008 - 2022 ESV, Årsutfall för statens budget – öppna data, Utgifter 2022 - definitiv. 2023 – 2026 Regeringens proposition 2023/24:1.

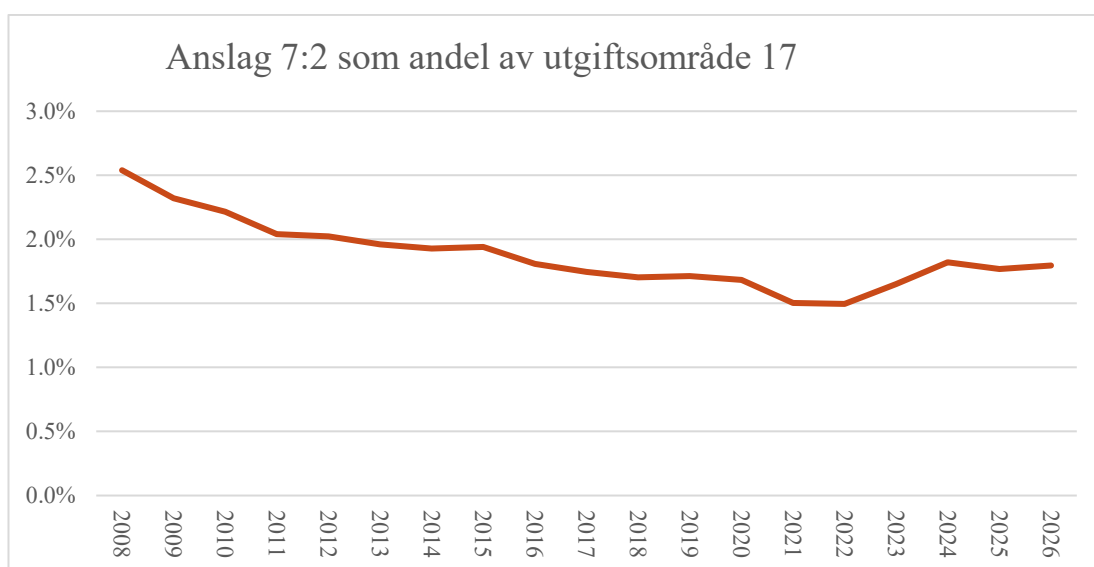
Som framgår av diagrammet ovan har summan av anslagen som kan användas för förvaltning av kulturmiljöer mellan åren 2008 och 2023 minskat från ca 1,2 till 0,8 promille av statsbudgeten. Skillnaden motsvarade ca 512 miljoner kronor för budgetåret 2023 och är 2024 ca 527 miljoner kronor. Genom de anslagsförstärkningar som aviserades i budgetpropositionen för 2024 har den nedåtgående trenden brutits och från och med 2025 utgör de tre anslagen ca 9 promille av statsbudgeten.

Sammantaget konstaterar Riksantikvarieämbetet dock att förutsättningarna för att nå de mål som kulturmiljöarbetet ska bidra till trots gjorda förstärkningar fortfarande har utmaningar, även med beaktande av den produktivitetsökning som förekommit i den svenska ekonomin under perioden sedan 2008. I det följande redovisas de behov som Riksantikvarieämbetet ser för anslaget 7:2.

Anslag 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

*"Bidraget till kulturmiljövård är av grundläggande betydelse för kulturmiljöarbetets måluppfyllelse och möjliggör ett brett förvaltande av kulturarvet. Det utgör även i många fall en förutsättning för det civila samhällets möjlighet att bevara, använda och utveckla kulturmiljöer."*⁴

Genom den välkomna satsning på förstärkt kulturmiljöarbete som aviserades i budgetpropositionen för 2024 har anslaget urholkning på grund av inflationen bromsats upp och anslaget andel av kulturbudgeten som helhet har stigit till ca 1,8 procent.

Figur 2. Anslag 7:2, Bidrag för kulturmiljövård som andel av utgiftsområde 17 i statens budget.

Källor för grunddata: 2008 - 2022 ESV, Årsutfall för statens budget – öppna data, Utgifter 2022 — definitiv. 2023 – 2026 Regeringens proposition 2023/24:1.

I uppföljning av länsstyrelsernas fördelning av bidraget syns att en ökande andel av bidraget går till vårdinsatser i skyddade miljöer och att en minskande andel av bidraget går till de övriga ändamål som bidraget enligt förordning kan fördelas till. Länsstyrelserna uttrycker att det finns stora utmaningar i fördelningen av bidraget då nuvarande nivå på anslaget inte följt kostnadsökningar för bland annat material och arbete. Följden blir att anslaget kan svara för allt mindre delar av behoven avseende att bevara och utveckla kulturmiljöer i länen. Det hämmar även möjligheten att tillämpa de skyddsinstrument som finns i kulturmiljölagen och miljöbalken. Genom de samhällsatsningar som genomförs i stor skala i bland annat Norrland finns ett stort behov av regionala och kommunala kunskapsunderlag för samhällsplaneringens behov. Brist på sådana underlag riskerar att fördröja hanteringen av miljöprövningar enligt miljöbalken och beslutsfattande enligt plan och bygglagen och därmed utgöra hinder för den gröna omställningen och andra angelägna samhällsatsningar.

Sammantaget kan konstateras att samhällets förmåga att skydda kulturvärden i bebyggelse och landskap samt att bidra till att dessa blir en resurs för en hållbar samhällsutveckling är fortsatt underfinansierad. Konsekvenserna av underfinansieringen är att kulturarvet inte tas tillvara och blir den resurs för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet som det skulle kunna vara.

⁴ Regeringens proposition 2016/17:116, Kulturarvspolitik. S. 141.

Riksantikvarieämbetet bedömer att anslaget 7:2 (ramanslag) behöver förstärkas permanent relativt 2024 års nivå med 27 miljoner kronor årligen för att täcka de mest grundläggande behoven.

Tabell 3. Sammanställning över föreslagen nivå i anslaget 7:2 (tkr) i 2024 års prisnivå.

	2023 Utfall	2024 Tilldelat	2025 Förslag	2026 Förslag	2027 Förslag
Utgiftsområde 17, anslag 7:2 Bidrag till kulturmiljövård	276 042	303 282	330 282	330 282	330 282
Varav ap.1, Bidrag till kulturmiljövård	267 042	294 282	319 282	319 282	319 282
Varav ap.2, Bidrag till kulturarvsarbete	9 000	9 000	11 000	11 000	11 000

Riksantikvarieämbetet ser outnyttjad potential i verksamheten kulturarvs-IT

Riksantikvarieämbetet disponerar år 2024 11 027 tkr i anslagsposten 7:1 ap.2 Kulturarvs-IT. Anslagsposten får användas till löner för arbetsledare inom ramen för Kulturarvs-IT enligt förordningen (2003:248) om bidrag till lönekostnader inom verksamheten kulturarvs-it.

Som nämnts i tidigare avsnitt i detta budgetunderlag finns ett stort behov av digitalisering av bland annat samlingar vid museer, inte minst av beredskapsskal. Genom bidraget till Kulturarvs-IT blir sådant viktigt digitaliseringsarbete utfört vid lokala och regionala institutioner inom musei- och arkivsektorn samtidigt som meningsfull sysselsättning skapas för funktionshindrade som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Av förordningen framgår att det vid fördelningen av bidraget ska målsättningen vara att bidrag ges till en verksamhet per län. Under de senaste åren har Riksantikvarieämbetet noterat ett ökat intresse för att bedriva verksamhet inom ramen för Kulturarvs-it. I de flesta fall från institutioner i län där det redan finns verksamhet etablerad. Riksantikvarieämbetet noterar att det i och med detta finns en potential att få viktigt digitaliseringsarbete utfört och samtidigt bidra till social hållbarhet genom ökad inkludering.

Riksantikvarieämbetet bedömer att det i ett kortare perspektiv skulle gå att utöka verksamheten så att den bedrivs vid sammanlagt ca 30 institutioner inom musei- och arkivsektorn.

För att finansiera utökningen skulle anslagsposten behöva förstärkas permanent med 2 750 tkr årligen. Utöver det behövs en mindre förändring i förordning (2003:248) om bidrag till lönekostnader inom verksamheten kulturarvs-it.

Riksantikvarieämbetet föreslår att andra stycket 1 § förordning (2003:248) om bidrag till lönekostnader inom verksamheten kulturarvs-it förändras så att inledningen lyder: Vid fördelningen av bidrag ska målsättningen vara att stöd ska ges till minst en institution i varje län.

Vidare föreslår Riksantikvarieämbetet att anslagsposten 7:1 ap.2 Kulturarvs-it förstärks med 2 750 tkr årligen.

Det vi gör, gör vi effektivt och till nytta för andra.

En ny arbetsplatsstrategi

Riksantikvarieämbetet genomför ett förändringsarbete som syftar till att möta de förändringar som pandemin inneburit i synen på var arbete utförs och hur kontorsarbetsplatser och digitala arbetssätt bäst utformas för att motsvara behoven. Syftet är att ta tillvara de möjligheter som nya förutsättningar för platsoberoende arbete innebär samt att stärka myndighetens attraktionskraft som arbetsgivare. Myndighetens anställda har genom en distansarbetspolicy med tillhörande distansarbetsavtal erbjudits att arbeta på distans upp till 49 procent av sin arbetstid. Förändringen har tagits emot väl av de anställda och en stor del av personalstyrkan utnyttjar denna möjlighet. Som en följd av detta ser myndigheten att behoven av kontorsyta kommer att minska under perioden 2025–2026.

Just nu pågår lokalförändringar i Visby vilka innebär att vissa verksamheter som behöver speciallokaler, främst myndighetens utställningsverkstad, förtätas. Samtidigt införs ett förändrat och mer flexibelt utnyttjande av kontorsarbetsplatser genom att aktivitetsbaserade kontor med fri sittning införs. Nödvändiga förändringar i myndighetens hyresavtal i Visby bedöms kunna träda i kraft från och med inledningen av 2025.

Motsvarande förändringsarbete planeras att genomföra i myndighetens lokaler på Storgatan i Stockholm under 2025. Verksamheten vid Svensk museitjänst och besöksmålet Glimmingehus berörs inte av det nu pågående förändringsarbetet.

Myndigheten bedömer att behovet av kontors- och speciallokaler i Visby och Stockholm kommer att minska med mellan 20–40 procent när förändringsarbetet är helt genomfört i inledningen av 2026. Kostnaderna för införandet av nya arbetssätt och avskrivningar av nödvändiga investeringar relaterade till lokalförändringarna bedöms motsvara de minskade hyreskostnaderna under åren närmast efter förändringen.

Ekonomiska förutsättningar och budgetförslag

Förslag till finansiering

Riksantikvarieämbetet föreslår mot bakgrund av de behov som lyfts i detta budgetunderlag följande finansiering för åren 2025–2027 i 2024 års prisnivå.

Tabell 4.Förslag till finansiering 2025–2027 (tkr).

	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräkn.	2026 Beräkn.	2027 Beräkn.
Anslag					
UO 17 07 001:1 Riksantikvarieämbetet	283 827	287 005	333 005	333 005	333 005
UO 17 07 001:2 Kulturarvs-IT	10 827	11 027	13 777	13 777	13 777
UO 17 07 002:1 Bidrag till kulturmiljövård	265 414	294 282	319 282	319 282	319 282
UO 17 07 002:2 Bidrag till kulturarvsarbete	9 000	9 000	11 000	11 000	11 000
UO 17 07 004:1 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
UO 17 01 004:10 FoU-insatser inom kulturområdet	20 547	20 540	20 540	20 540	20 540
Avgiftsintäkter som disponeras					
Museitjänster, SMT	33 211	37 918	42 393	41 900	41 990
Butiksförsäljning besöksmål	797	801	874	887	895
Statliga utställningsgarantier	775	900	900	1 000	1 000
Övriga intäkter som disponeras					
Bidragsintäkter	9 214	9 471	7 000	7 000	5 000
Entrémedel besöksmål	2 869	3 225	3 000	3 000	3 000
Övriga medel för finansiering av bidrag	720	700	100	50	50
Övriga inkomster	2 226	1 335	3 000	3 000	3 000
Summa finansiering	647 427	684 204	762 871	762 441	760 539

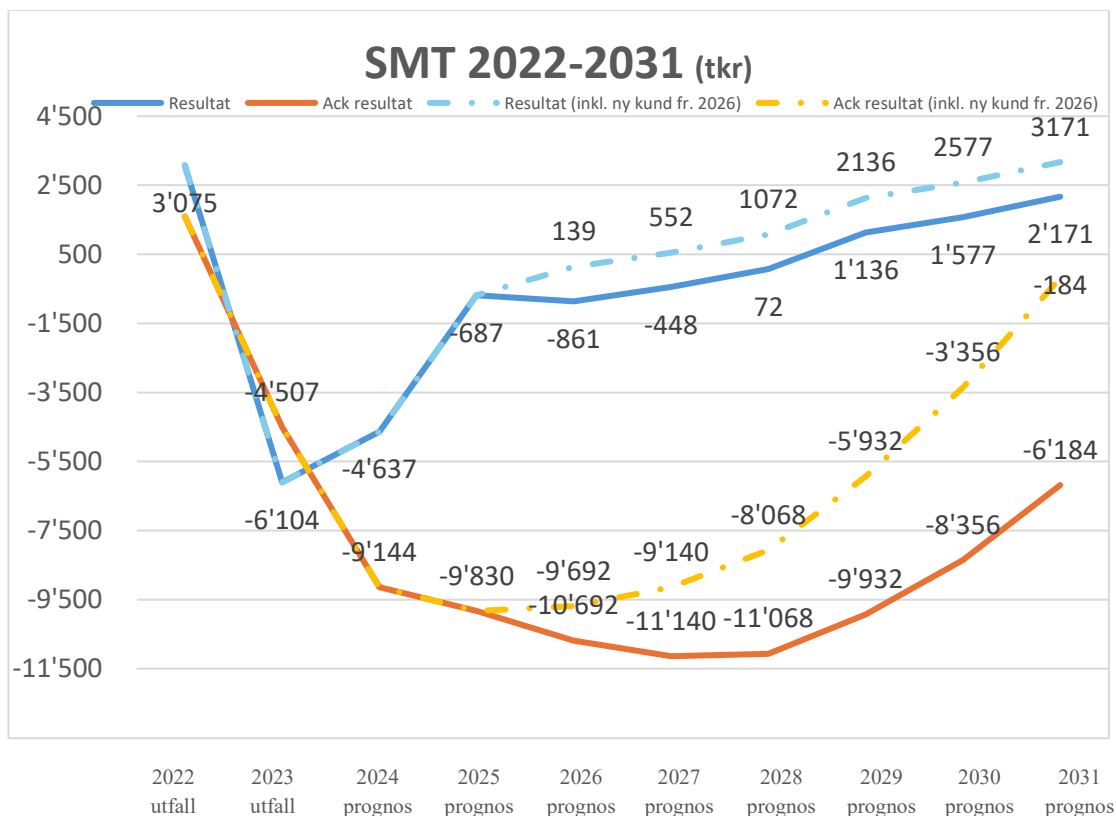
Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5. Beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras 2023–2025 (tkr).

	+/- t.o.m. 2023	+/- 2024	Int. 2025	Kost. 2025	+/- 2025	Ack. +/- utgå. 2024
Verksamhet med full kostnadstäckning						
Butiksförsäljning besöksmål	-33	-20	801	-788	13	-7
Museitjänster, SMT	-4 507	-9 144	42 393	-43 080	-686	-9 830
Summa	-4 541	-9 134	43 194	-43 868	-673	-9 837
Offentligrättslig verksamhet						
Statliga utställningsgarantier	382	106	900	-1 006	-106	0

Svensk Museitjänst

Svensk Museitjänst överfördes från Riksarkivet till Riksantikvarieämbetet 2010. Verksamhetens ackumulerade underskott uppgick då till 19 700 tkr. Åren 2011 till 2022 har resultaten varit positiva. Verksamheten är ekonomiskt stabil men beräknas, på grund av främst ökade kostnader i förhyrning av verksamhetens lokaler, investeringar i säkerhetshöjande åtgärder och ökade räntekostnader göra negativa resultat de kommande 4 åren. De ökade kostnaderna förs, med hjälp av omförhandling, nu succesivt vidare till hyresgästerna i den takt som befintliga avtalsvillkor medger. Utöver omförhandling av avtal med verksamhetens befintliga kunder pågår förhandlingar med ytterligare en ny större kund. Om dessa leder till att avtal ingås kommer det ackumulerade underskottet att kunna vara bortarbetat vid utgången av 2031.

Figur 3. Prognos över resultat och ackumulerat resultat för verksamheten Svensk museitjänst

Butiksförsäljning

Butiksförsäljningen vid myndighetens besöksmål uppvisar för 2023 ett underskott på 33 tkr. Under kommande år kommer de ackumulerade underskottet minska och verksamheten beräknas nå ekonomisk balans år 2026.

Statliga utställningsgarantier

Uppgiften att handlägga statliga utställningsgarantier fördes över från Statens kulturråd till Riksantikvarieämbetet den 1 januari 2018. Det ekonomiska målet är full kostnadstäckning. Intäkterna avseende handläggning av statliga utställningsgarantier var under 2023 något högre än kostnaderna, myndigheten justerar detta inför kommande år och målet är att få en budget i balans år 2026.

Investeringar i anläggningstillgångar

Tabell 6. Verksamhetsinvesteringar (tkr).

	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	9 549	9 900	5 500	3 600	3 500
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 607	13 600	5 500	2 900	3 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	11 156	23 500	11 000	6 500	6 500
Finansiering					
Lån i Riksgälden (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	11 156	23 500	11 000	6 500	6 500
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0
Summa finansiering	11 156	23 500	11 000	6 500	6 500

Investeringsbehoven är framför allt inom IT- och digitaliseringsområdet under kommande år.

Låneram och räntor

Låneramen föreslås vara 100 000 tkr för budgetåren 2025–2027.

Tabell 7. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr).

	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat
IB lån i Riksgälden	69 559	73 007	84 807	81 507	73 107
Nyupplåning	14 773	23 500	11 000	6 500	6 500
Amorteringar	11 325	11 700	14 300	14 900	14 900
UB lån i Riksgäldskontoret	73 007	84 807	81 507	73 107	64 707
Beslutad/föreslagen låneram	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Ränteutgifter	2 588	3 101	3 400	3 400	3 400
Summa amorteringar och ränteutgifter	13 913	14 801	17 700	18 300	18 300
Finansiering av räntor och amorteringar					
Utgiftsområde 17 anslag 07 001	6 900	7 301	10 200	10 900	11 000
Övrig finansiering	7 013	7 500	7 500	7 400	7 300
Summa finansiering	13 913	14 801	17 700	18 300	18 300

Skillnaden mellan nyupplåning och investeringar under år 2023 beror på det bokförda värdet av gjorda investeringar och lån i Riksgäldskontoret för transaktioner som myndigheten gjort i samband med bokslutet 2022. Eventuella skillnader mellan lån och det bokförda värdet på anläggningstillgångar justerades vid det efterföljande lånetillfället i juni 2023.

Räntekontokredit

Räntekontokredit föreslås för budgetåren 2025–2027 uppgå till 30 000 tkr. På räntekontot finns också myndighetens oförbrukade bidrag som är hänförliga till den anslagsfinansierade verksamheten. Räntekontokredit föreslås höjas för att ge utrymme för det eventuella behov av kredit som kan uppstå i enlighet med prognosen för myndighetens avgiftsfinansierade verksamhet kommande år. Den ger också utrymme för en eventuell återbetalning av ett större oförbrukat bidrag under åren 2025 – 2027.

Tabell 8. Räntekontokredit i Riksgäldskontoret (tkr).

	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	19 246	20 000	20 000
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	58 287	60 000	60 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	0
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	15 000	15 000	30 000

Beställningsbemyndiganden

I användningen av anslaget 7:2 ap.1, Bidrag till kulturmiljövård, är beställningsbemyndigandet betydelsefullt för att möjliggöra bidragsgivning i fleråriga projekt. Detta avser såväl vård av, som information om, byggnader, landskap och fornlämningar. Dessutom är det av största vikt att kunna fatta tilldelningsbeslut under slutet av året för ärenden där förseningar uppstått i projektet, vilket inte minst är vanligt i samband med byggprocesser. Också i samband med beslut som medför ersättningsanspråk, till exempel intrångsersättningar vid bildandet av kulturresevat, är det angeläget att kunna ingå ekonomiska åtaganden för kommande år.

Riksantikvarieämbetet bedömer att bemyndiganderamen för anslag 7:2 ap.1 bör vara 90 000 tkr och avse åren 2025–2028. Beloppen för infriade åtaganden är indikativa.

Tabell 4. Beställningsbemyndigande (tkr) för anslagspost 1707002 001 Bidrag till kulturmiljövård.

	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028- Beräknat	Slutår
Ekonomiska åtaganden vid årets början	77 001	71 244	80 400	90 000	18 000	6 000	-
Nya ekonomiska åtaganden	64 350	74 101	81 960	-	-	-	-
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	70 107	64 945	72 360	72 000	12 000	6 000	2028
Varav utgifter till följd av ekonomiska åtaganden vid utgången av 2024	-	-	72 360	5 628	2 412	0	2027
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	0	0	-	-	-	-	-
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	71 244	80 400	90 000	18 000	6 000	0	-
Tilldelat/föreslaget bemyndigande	90 000	90 000	90 000	-	-	-	-